

Innhold

Forord: Om kunnskapsutvikling i praksis	13
Invitasjon til praktisk kunnskap	15
<i>Catrine Torbjørnsen Halås og Kåre Sigvald Fuglseth</i>	
Har du gjort ei erfaring du ikke heilt blir ferdig med?	16
En evne til å svare godt?	18
Anerkjennende, kritisk og konstruktiv	19
Fagområdets egenart	20
Oppbygninga av boka	21
Kapittel 1	
Fagområdet praktisk kunnskap	22
<i>Catrine Torbjørnsen Halås og Kåre Sigvald Fuglseth</i>	
Studiet av praktisk kunnskap som fagområde	22
Forskningsfeltet: ei vid oppfatning av <i>praksis</i>	25
1. Vid forståelse av praksis, handling og kunnskap	25
2. Praksiskunnskap som noe bare godt?	28
Forskningsperspektivet: aktør og deltaker	29
1. Subjektivt og objektivt	30
2. Eksemplets makt og fortellinger	31
3. Aktøren og konteksten	32
4. Konstruktive vurderinger	34
Forskningsmetoder: metodepluralisme	35
1. Et relativt metodeåpent studium	35
2. Praksisnær med fortellinger som inngang	36
3. Observasjon	36
4. Refleksiv og åpen	37
5. Flerfaglig tolkningsfellesskap	37
6. Gripe egne og andres erfaringer	38
7. Vurderende	38
8. Prøvd erfaring	39
Oppsummering	39
Forslag til videre lesing	40

Kapittel 2

Diskrepanserfaring og svarevne	41
<i>Anders Lindseth</i>	
Praktisk kunnskap, forståelse og intellektuell dyd	41
Responsivitet og refleksivitet	42
Hvordan utvikle forståelse og praktisk kunnskap?	43
Å utvikle dyd med utgangspunkt i kriseerfaringer på livets vei	45
Å utvikle praktisk kunnskap fra diskrepanserfaringer	46
Oppsummering	48
Forslag til videre lesing	49

Kapittel 3

Den kloke praktiker	50
<i>James McGuirk</i>	
Den kloke praktiker	50
Tilbake til Aristoteles	51
<i>Fronesis</i> og kunnskapsformer	52
Dyd og det gode liv	52
Fronesis og praksis	55
Eksemplarer og utdanning	56
Narrativitet og klokskap	59
Konklusjon: klokskap som kjernen	59
Oppsummering	60
Forslag til videre lesing	60

Kapittel 4

Taus kunnskap	61
<i>James McGuirk</i>	
Et eksempel på taus kunnskap	61
Begrepet taus kunnskap	62
Polanyi og taus kunnskap	63
Den tause dimensjonen som den eksplisitte kunnskapens kontekst	63
Proksimal og distal: taus kunnskap som personlig kunnskap	64
Nødvendig og unødvendig tydeliggjøring av kunnskap	66
Taus kunnskap som ikke kan tydeliggjøres	67
Taus kunnskap og handling	68
Taus kunnskap og kroppen	69
Taus kunnskap og refleksjon	70
Taus kunnskap og vi-et	71
Oppsummering	72
Forslag til videre lesing	72

Kapittel 5**Fortelling som forståelsesform og kilde** 73*Jan Selmer Methi*

Essay som kritisk prøvende metode 73

Eksempel 1: Undervisning 73

Eksempel 2 – kriminalomsorgen – «Petter» 76

Et grunnlag for bruk av fortelling fra virksomhetsteorien 80

Hva representerer en fortelling i dette studiet? 82

Fortellingens forhold til virkeligheten 82

Førstepersonsperspektiv 83

Hva skjer når fortellingen er fortalt? 85

Oppsummering 86

Forslag til videre lesing 86

Kapittel 6**Anerkjennende, kritisk og konstruktiv** 87*Catrine Torbjørnsen Halås*

Å skape praktiske synteser 87

Anerkjennende refleksjon 89

Kritisk refleksjon 92

Konstruktiv refleksjon 96

Oppsummering 98

Forslag til videre lesing 98

Kapittel 7**Blinde flekker** 99*Jan Selmer Methi*

Metaforens naturlige opprinnelse 99

Blinde flekker som metafor 100

1: Den usynlige ørna i ørkenen 100

2: Ord for snø 100

3: Blind for guttene 101

4: Psykisk forsvar 101

Hva er det som ligger bak blinde flekker? 102

Praksisfeltets iboende kunnskap 103

Blinde flekker som nødvendige 105

Oppsummering 106

Forslag til videre lesing 106

Kapittel 8

Intuition og kreativitet	107
<i>Steen Wackerhausen og Anne Marit Valle</i>	
Intuition er en del af praktisk kundskab og professionsudøvelse	107
Afgrænsende definition af udtrykket «intuition»	107
Intuitionens udbredelse og domæner	108
Intuitionens fænomenologiske præsentationsformer	108
Intuitionens fylognese (evolutionshistorie)	109
Intuitionens konstitution	110
Intuitionens troværdighed	111
Sædvanetro («konservativ») intuition og sædvanebrydende (kreativ) intuition	112
Kreativitet. Sædvane-brydende intuition	112
(a) Behovet for kreativitet	112
(b) Afgrænsende definition af udtrykket «kreativitet»	113
(c) Kreativitetens «stemmer» og konstitution	113
(d) Kreativitetens hæmmere og fremmere og andre empiriske kendsgerninger	114
Oppsummering	116
Forslag til videre lesing	116

Kapittel 9

Vanar og praktisk kunnskap	117
<i>Kåre Sigvald Fuglseth</i>	
Vaneteoriar som verktøy	117
Tvisynet på vanar	117
Vane som fast eller flytande	118
Vanar i tanke, vurderingar og handlingar	118
Vane som ein type passiv handling	119
Vane og planlegging	120
Gode uvanar og dårleg likte vanar	121
Individuelle og kollektive vanar	121
Aktive og passive vanar	122
Vanens opphav, endring og avskaffing	123
Opphavet til vanar	123
Å endre og avskaffe vanar	124
Vanar som opne og lukka	125
Profesjonsidentitet og endring av vanar	126
Å forske på vanar	127
Oppsummering	129
Forslag til vidare lesing	129

Kapittel 10**10 Profesjoner og etikk** 130*Jon A. Lindstrøm*

Profesjonsetikkens rolle i dag 130

Kort om etikk og moralfilosofi 131

Profesjonsetikkens grunnlag 135

Profesjonsetiske retningslinjer 135

Profesjonsetiske refleksjonsgrupper 138

Tillit 139

Oppsummering 141

Forslag til videre lesning 141

Kapittel 11**Tverrfagleg tilnærming** 142*Kåre Sigvald Fuglseth*

Praktisk kunnskap som mangefagleg prosjekt 142

Kvifor mangefagleg forskning? 143

Kva er det mangefaglege? 144

Korleis forske mangefagleg? 146

Teoretisk hjelp med arbeidet i tolkingsfellesskap 147

Oppsummering 148

Forslag til vidare lesing 148

Kapittel 12**Refleksiv analyse og prøving av erfaring** 149*Anders Lindseth*

To slags praksisnær forskning 149

Hvordan utforske ensomhet? 150

Kunnskapssyn og historikk 152

Reflekterende og essayistisk metode 158

Oppsummering 162

Forslag til vidare lesing 163

Kapittel 13**Det vitenskapelige essayet som kritisk utprøvende metode** 164*Catrine Torbjørnsen Halås*

Essayet som sjanger 164

Fortelling og refleksjon 166

Fortelling 167

Konkret refleksjon / identifisering av tema 173

Kritisk refleksjon	176
Teoretisk refleksjon	178
Oppsummering	179
Forslag til videre lesing	180

Kapittel 14

Humaniora og praktisk kunnskap	181
<i>Ingela Josefson og Kåre Sigvald Fuglseth</i>	
Humaniora og skjønnlitteratur i studiet av praktisk kunnskap	181
Fortelling som utgangspunkt	182
Tre sorter fortellinger	183
Klassisk litteratur og profesjonsstudier	185
Ei fortelling fra praksis	188
Oppsummering	189
Forslag til videre lesing	190

Kapittel 15

Truverdige framstillinger	191
<i>Kåre Sigvald Fuglseth</i>	
Kredibilitet i studiet av praktisk kunnskap	191
Frå praksiserfaring til praksisrefleksjon	191
Typar av empiriske metodar	194
1. Historisk og ikkje-historisk materiale	194
2. Deltakande og ikkje-deltakande metodar	195
Kvalitetssikring i praksisrefleksjonar	196
Oppsummering	198
Forslag til vidare lesing	198

Kapittel 16

Profesjonsstudier og etikk	199
<i>Jon A. Lindstrøm</i>	
Etikk til hjelp	199
Juridisk rammeverk	199
Hensynet til forskningsdeltakerne	201
Hensynet til potensielt utsatte grupper	203
Uredelighet og varsling	205
Verdier i forskningsfeltet praktisk kunnskap	207
Publisering og formidling	209
Oppsummering	211
Forslag til vidare lesning	211

Kapittel 17

Hva er teori?	212
<i>Johan Arnt Myrstad</i>	
Er kunnskap bare teoretisk?	212
To framtredelesformer for teori	213
Teoretisk kunnskap er i sitt vesen ufullstendig	216
To forskjellige oppfatninger av teori-ladethet	219
Kunnskapsformene gir tilgang til virkeligheten bare når de samarbeider	222
De to framtredelesformene for teori forenes i det levende språket	224
Referanser og forslag til videre lesning	225
Oppsummering	226
Litteraturliste	227
Stikkordliste	237
Om forfatterne	240